

A bérkocsis most nem a hátsó bejáratnál állt meg, hanem a Keleti pályaudvar főbejáratánál, és először nem tudtam mire vélni a hatalmas sort. Olyan hatalmas volt, hogy a lépcsőn kacskaringózott a vége.

8 Kondor Vilmos

A KORONAŐR MÁSODIK TÉVEDÉSE

részlet

Lajos elszámolt az áglerrel, majd fogta a táskáját, én a vállamra lendítettem a hátizsákomat és együtt bementünk a pályaudvarra, el a sor mellett, amely a jegyiroda felé kígyózott.

– Hogyan fogunk

itt jegyet venni? – kérdeztem inkább magamtól, mint Lajostól.

– Ahogyan reggel is megvettem a jegyet Amalie-nak – felelte bátyám, és határozottan eltolta maga elől az embereket, majd odasietett a jegykiadó ablakhoz, és egyáltalán nem zavarta, hogy többen hangosan megkiabálják, amiért tolakodni akar.

– Kérem, én nem tolakszom – felelte Lajos nyugodtan. – Olyan én soha nem tennék. – Én mögötte lépkedtem, bátyám megállt az ablaknál, megkocogtatta az üveget, mire egy ceruzavékony bajszú, lenyalt hajú, fiatal férfi felpillantott, és intett neki. Lajos elnézést kért az asszonytól, aki három gyerekével állt a sorban, majd odament egy oldalajtóhoz. Oda sem értünk, az ajtó kinyílt, mi pedig beléptünk a zsúfolt helyiségbe, noha csak ketten dolgoztak benne, de kívülről akkora volt a tömeg nyomása, hogy úgy éreztem, bármelyik pillanatban ránk tohatják a falat.

– Farkas – nyújtotta felém kezét a ceruzabajszú férfi –, szolgálatára.

– Hogysmint – fogtam vele kezét. Noha piperkőcnek látszott, aki talán még egy orefuménekesnőnél is többet fogalkozott a külsejével, a fiatalember kézfogása erős volt, és határozott. – Wertheimer.

– Elvtárs! – bömbölt egy ormóttan hang az ablak túloldaláról.

– Egy pillanat – intett felé Farkas.

– *Elvtárs!* – süvöltötte a férfi. Farkas sóhajtott, és odament az ablakhoz.

– Elvtárs, egy jegyet Kaposvárra – követelte a férfi.

– Milyen osztályra? – tudakolta Farkas.

Az utas elvtárs arca vörös lett, és a kezében tartott *Vörös Újság*gal hatalmasat csapott a carrarai márványpultra, és ezt harsogta:

– Maga úgy látszik, burzsuj, ha ilyet kérdez, mert tudja meg, hogy ma már nincs osztálykülönbség!

Farkas sóhajtott, adott neki egy jegyet harmadosztályra, majd becsukta a kis rézajtót az ablakon, valamit kollegája fülébe súgott, és visszajött hozzánk.

– Elnézést. Az úrelvtárs most hazamegy Kaposvárra, és ott fogja terjeszteni, miszerint ő szüntette meg a proletárdiktatúra alatt a vasúton az osztálykülönbséget – mosolygott.

– Károlyom, kellene pár jegy – mondta a bátyám.

– Hogyne, hadnagy úr. Hova lesz a menet?

– Egyet nekem Párizsba, egyet meg a bátyámnak Bécsbe.

Farkas nyelt egyet.

– Hát, kérem, az nem biztos, hogy...

– Ne aggódjon Farkas, ezt már nem a tartozása terhére kérem – nyugtatta a bátyám. A jegyirodista megtörölte a homlokát. Lajos benyúlt a zsebébe, és előhúzott egy barna bőrtárcát, amely meglehetősen hasonlított az enyéemhez. Nem véletlenül. Apánktól kaptunk egyet-egyet a tizennyolcadik születésnapunkra. Üresen. Azt mondta, a mi feladatunk gondoskodni arról, hogy mindig legyen benne pénz. Lajoséban volt. Az enyéemben is, csak éppen nem a sajátom.

– A párizsi szerelvényre, kérem, még csak menni fog – közölte a jegyirodista, és óvatosan megvakarta a halántékát, nehogy összekócolja gondosan fésült frizuráját. Több brillantin volt rajta, mint egy egész templomi kóruson. – Párizsba nem akarnak menni annyian. Meg hát az messze van, kérem tisztelettel. Nochdazu többen azt állítják, hogy ott franciák vannak – kacsintott rám. – Ott laknak. Párizsban. Én magam is meg tudom ezt erősíteni.

– És a bécsi?

– No, kérem, azzal már gondok akadnak – sóhajtott Farkas. – Mert, ugye, kérem, Párizsba is csak Bécsen keresztül lehet menni, tehát vannak a Párizsba szóló jegyek, meg vannak a Bécsbe szólók. Az előbbiből, abból van. Az utóbbiból, abból speciel jövő hét végére tudnék adni.

– Tudja mit, Farkas? – csapott Lajos a vállára. – Adjon akkor kettőt Párizsig.

– Nos, természetesen hadnagy úr, mi sem egyszerűbb, csakhogy az, kérem, sokba fog kerülni.

Bátyám, az örök úriember, aki akkor is gazdag tudott lenni, ha egy fillérje sem volt, odatartotta a jegyirodista elé a bankókat, melyeket legyezőszerűen fogott meg, akárha egy parti leosztott kártyát. Farkas motyogott valamit, erősen számolt fejben, Lajosnak meg még ahhoz is volt pofája, hogy az ajtó melletti vasszekrényen doboljon az ujjával. A jegyirodista kihúzott pár ötvenkoronást, hümmögött, odanyúlt még egy kék bankóért, de bátyám jó érzéssel elrántotta előle, az irodista pedig csaldóttan konstataálta, hogy többet nem kap.

Tíz perc múlva a fűjtató szerelvény mellett álltunk. Gyorsan átgondoltam, hogy mit mulasztottam el megtenni, és mi fontosabb: előkeríteni valahonnan Ambrózyt, akinek az üzenetemben mindent megírtam, majd loholni

Szloboda meg egy névtelen és arctalan asztalossegéd után, vagy felülni a párizsi vonatra, hogy Bécsbe érve mihamarabb munkához láthassak.

Meg sem fogalmaztam magamban a kérdést, máris tudtam a választ.

10 Lajossal megkerestük a vagonunkat, megmutattuk a jegyet a kalauznak, aki felengedett minket a szerelvényre, noha nem nagyon láttam, hogyan férhetnek fel még többen. Természetesen nem Párizsba, és nem is Bécsbe utaztak az üres kosarat meg gyűrt zsakokat magukhoz ölelő emberek és asszonyok, hanem Pest környékére, a legjobb esetben Győrbe, de olyan sokan voltunk, hogy a folyosón is alig bírtunk megmozdulni. Bűdös volt, meleg, és mire odaértünk a fülkénkhez, már az sem segített, hogy csodák csodájára senki sem ült a helyünkön. Fellendítettem a hátzszakomat az ülés fölötti hálóba, Lajos ugyanezt tette a táskájával, majd odaléptem a lehúzott ablakhoz.

– Indulás lesz, nemsokára – jegyezte meg egy tanítóforma férfi a sarokból. Órára pillantottam. Három óra múlt tíz perccel. Ha minden jól megy, akkor időben, fél négykor el is indul a három órás vonat.

A mozdony erőteljesen szuszogni kezdett, én pedig az ablakon kihajolva tekintetemmel egyre azt a titokzatos ládát kerestem. Csak éppen sehol nem láttam. Lajos hátradöntött fejével dohányzott, se a kinti ricsaj, se a benti meleg nem zavarta, én pedig éppen fel akartam húzni az ablakot, amikor a kalauz végre fütyült egyet, a vagonajtók bezáródtak – egyet kivéve.

A tömeg ékszerűen szétnyílt, ahogy nyolc rosszarcú vörösőr jelent meg két még rosszabb arcú népbiztost kísérve. Elöl ment két legény, mögöttük két másik vitt egy nehéznek látszó ládát, aztán jött a két népbiztos, komor és eltökélt ábrázattal, mögöttük meg még négy vörösőr. Odasiettek az egyetlen, még nyitott vagonajtóhoz, a két vörösőr felrakta a ládát, felugrottak, őket követte a két népbiztos, és akkor a vonat lassan elindult. Azt vártam, hogy a maradék hat rosszarcú vörösőr zsebkendőjét húz elő a zubbonya zsebéből, és orrukát trombitálva búcsúztatják bátor társaikat, de ez már Lajos hatása volt. Mellette hajlamos vagyok az ilyen abszurd gondolatokra. Az azonban nem volt abszurd gondolat, sokkal inkább zavaró és ijesztő, hogy a vágányról lassan kihúzó szerelvény utolsó vagonjára felugrott még három bőrkabátos férfi, akik közül az egyik – meg mertem volna esküdni – az eltökélt Wagast rendőrkapitány volt.

Nem kellett túl sok idő, hogy átgondoljam, mit kell tennem. Adta magát, ahogy Lajos szokta mondani. Adta magát.

– Figyelj, mi most kettéválunk – mondtam a bátyámnak.

– Nocsak.

– Most szállt fel az a rendőr a vonatra, aki tegnap letartóztatott.

– Neve?

– Wagast József.

Lajos felhúzta a felső ajkát, akár egy kutya, amelyik rágcsálót szagol.
– Nagyon egyszerű, hogy mit kell tennem – folytattam. – Nagyon egyszerű. Adja magát, Lajos. Mi most kettéválunk, én elindulok a másik irányba, te meg maradsz itt, a helyeden. Az első állomáson leszállok, ekképpen híva fel magamra Wagast és az emberei figyelmét. Remélhetőleg követni 11 fognak, és velem foglalkoznak, rólad meg elfeledkeznek – magyaráztam.

– És azzal mit érünk el?

– Azt, Lajos, hogy Bécsből nagyjából kétszázötven kilométerre vagyunk, Párizstól meg ezerkétszázötven kilométerre. Én meg tudom találni a módját annak, hogy eljussak oda holnapig, de te nem. Neked tovább kell menned – álltam fel.

– Ne légy ilyen drámai, Miklós – nevetett fel Lajos. – Nem csatába méész.

Próbáltam én is nevetni, legalábbis annyira, hogy bátyámat megtévesszem. – Nem láttál még drámainak – feleltem, és ebben igazam volt. Átéltünk néhány drámai, és szerencsére jóval több komikus helyzetet, de Lajos nem volt ott a fronton, és aki ebből kimaradt, az rögvest másként értelmezi a „drámai helyzet” fogalmát. – Figyelj, azt te is tudod, hogy mekkora ökörség lenne itt maradnunk, ha egyszer egy rendőr, aki tegnap vitetett be a kapitányságra, pont arra a vonatra száll fel, amelyen mi is utazunk. – Felhúztam a szemöldököm. – Mondd, hogy véletlen.

– Mondanám, de nincsenek véletlenek – bólintott Lajos.

– De vannak, csak nem szeretjük őket.

Hátamra lendítettem hátizsákomat, megigazítottam kalapomat, ám Lajos odanyúlt, levette a fejfedőmet, és gyorsan belegyűrte a hátizsákomba, majd a táskájába túrt, és némi matatás után elővett egy sildes olajosvászon sapkát, és azt nyomta a fejembe.

– Így jobb lesz – bólintott elégedetten. – Ez jobban áll, és ha rohansz, akkor nem kell fognod, hogy a fejedden maradjon.

– Vigyázok rá.

– Szavadon foglak – mondta Lajos, aztán gyorsan átölelt, meglapogatta a vállam, és kezébe fogta a kezem. – De inkább magadra vigyázz, öcskös, rendben? – Ezt úgy mondta, mintha nem három év lett volna köztünk, hanem legkevesebb tizenhárom.

Megszorítottam a kezét. – Csak mindig szélirányban – búcsúztam tőle azzal a mondattal, amit még kölyökként olvastunk az egyik Vernében.

– Csak mindig szélirányban – mondta ő is, aztán kiléptem a fülkéből, és elindultam Wagasték felé. Egyszerű volt a tervem. Megvárom, amíg odaérnek hozzám, aztán a következő állomáson magamtól leszállok. Vagy leszállítanak, a különbség nem bírt jelentőséggel.

Nehezen tudtam átverekedni magam a szardíniászerű álldogáló tömegben, amelyről megint az az ostoba játék jutott eszembe, amelyet Barry kadéttársam kastélyában játszottunk. Ráadásul azt vártam volna, hogy minden egyes állomáson többen szállnak le, mint amennyien fel, és így
12 enyhül egy kicsit a nyomás, de nem így történt. Alig bírtam magam elverekedni a vagon végéig, ahol úgy döntöttem, hogy megállok, nem megyek tovább. Ha Wagast engem keres, jöjjön csak, minél később ér ide, annál jobb, mert minden egyes megtett kilométerrel csak közelebb kerültem Bécshez.

Fejemet a falnak támasztottam, lehunytam a szemem, és próbáltam nem figyelni a körülöttem aszalódó-préselődő emberekre, ám a fületem megütötte egy idős sváb paraszt, meg egy kisvárosi jampec beszélgetése.

– Kérem, menjen már arrébb – nyögte a jampec vékony nyakkendőben.
– Nem férek el magától.

– Dehogy metyek – felelte a sváb paraszt sértődötten. – Peteg a lápam, örülök, hogy állni tudok, nemhogy maga miatt moszogni.

– Kérem, ez tűrhetetlen, most már a lábomat tapossa a paraszt elvtárs!
– panaszkodott a fiatalember, és láttam rajta, hogy elég lenne közelebb hajolnom hozzá, és rákiáltani, hogy „Bú!”, máris összehúzta volna magát. Ráadásul ennek is olyan vékony volt a bajsza, mintha ceruzával húzta volna oda a vonalat. Lajos biztosan megkérdezte volna tőle, hogy először kiszínezi-e az egészet, és aztán radírozza vonallá, vagy csak úgy nagyvonalakban kriksz-krakszolja az orra alá.

– Maga engem ne elftársazzon! – csattant fel a paraszt oly dühösen, hogy lekonyuló bajsza is beleremegett. Többen helyeslőleg morogtak. – Nem vatyok én magának asz elftársa! Talán a zehntársa, de ha nem hatyja appa, úty nyakon letyintem, hogy az életben nem lesz magából zwölftárs!

Többen felröhögtek, velem együtt. Csak a fiatalember nem nevetett, mert valaki belenyomhatta a könyökét a bordái közé, mire a ficsúr felnyögött, szemébe könny szökött, de meg már nem mert szólalni. A sváb parasztember mérgelődve mozgolódott, hasával nagyobb helyet faragott magának, aztán kalapját a szemébe húzta, és csöndben, mozdulatlanul állt.

A vonat egész tempósan haladt, én pedig azon gondolkodtam, hogy ennyi erővel ott is maradhattam volna Lajos mellett, mert lehet, hogy Wagast is elakadt valahol.

A szerelvény lassítani kezdett, a kalauz pedig éktelen hangon kiabált valahol, hogy: – Komárom! Kohomáhárohom! – Egyre többen mozdultak meg körülöttem, aminek nem győztem eléggé örülni, mert nehezen vettem már a levegőt, szívem erősebben dobogott, és bármennyire is tisztában voltam azzal, hogy csak képzelődöm, mégis azt éreztem, mintha egy kéz a torkomat szorongatná. Egyelőre nem erősen, de az érzés ismerős volt, és tudtam, hogy

pár óra múlva a kéz szorítása olyan erős lesz, hogy még levegőt is nehezemre esik majd venni.

Kipillantottam a fejek fölött, le a peronra. Wagast nem látott meg, de én észrevettem őt. Azt azért mégsem akartam, hogy a tekintetünk öszszetalálkozzon, ezért fejemet lehajtva én is az ajtó felé araszoltam, 13 és amikor végre kiléptem abból a gyötrő szardínásdobozból, még egy mély lélegzetet sem bírtam venni, mert Wagast két embere rögtön elkapta a karomat, a rendőrkapitány meg élveteg vigyorral nézett rám gyűrött és pezsétes kalapja alól.

– Nocsak, nocsak, Wertheimer. Nem azt mondtuk, hogy nem hagyhatja el Budapest területét?

– Ezt mondta volna? – húztam fel a szemöldököm. – Nem emlékszem. Maguk annyit szeretnek beszélni, hogy ha minden szavukra odafigyelnek, abba bele lehetne bolondulni.

Az egyik pribékje magától értetődően gyomorba vágott. Kicsit meggörnyedtem.

– Figyeljen oda, miket hord össze, Wertheimer – sziszegte Wagast, én meg gyorsan körbepillantottam. A pályaudvar itt is ugyanúgy hemzsegett az emberektől, mint a Keletiben, illetve az ország összes vasútállomásán nagyjából tizennyolc októbere óta. Azóta annyi minden történt, de egy dolog állandó volt: az emberek nem bírtak nyugton maradni, hirtelen mindenkinek mehetnékje – vagy éppen menekülhetnékje – támadt, ráadásul azzal, hogy a bolsevikok minden gépjárművet rekviráltak, nem is maradt más, csak a vasút.

Éppen ezért csillant fel a szemem, amikor megpillantottam az épületnek támasztva egy motorkerékpárt. Tudtam, hogy sem erre a vonatra, sem a következőre nem fogok felszállni.

Wagast magyarázott valamit, én hagytam, hadd mondja csak, amit mondania kellett, és még azt is hagytam, hogy a két pribék a karomat szorongassa. Biztos voltam abban, hogy senkinek az égadta egy világon fel nem tűnik, hogy valakit – jelesül engem – lefogtak. Tudtam, hogy Lajos látja, mi történik, de mindezzel nem törődtem, mert azon törtem a fejem, hogy hogyan tudnám megkaparintani azt a motort, amelyet az állomásfőnöki iroda elé támasztottak le, és amelyet egy rosszkínézetű suhanc őrzött.

Léptem egyet előre, hátha rájönnek, hogy el kellene vezetniük. Rájöttek. Wagast egyre jobban feltűzelte magát, ahogy a mozdony is, így mindkettő szinte egy időben elindult meg. A mozdony a bátyámmal Bécsen keresztül Párizs felé, én pedig Wagasttal meg a mamelukjaival az állomásépület irányába. Amikor Wagast belátta, hogy nem fogok egy szót sem szólni, megindult előttem, akár egy kopasznyakú kakas, aki azt hiszi, hogy megbúbolta a legmakacsabb tyúkot az udvaron, és én pontosan ezt akartam.

Tudtam, hogy amennyiben bevisznek egy zárt helyiségbe, akkor onnan sokkal nehezebb lesz kijutnom, nemhogy megszereznem a motorkerékpárt, amelyet most még csak egy vörösőr őrzött, de az se valami lelkesen, mivel éppen a *Vasárnapi Újság* egyik számát bújta. Amint magunk mögött
14 hagytuk a síneket, és az épület felé haladtunk, megbotlottam. Annyira nem, hogy elessem, de annyira igen, hogy a két pribék is elveszítse az egyensúlyát. Mindketten elengedték a kezemet, és igyekeztek megőrizni az egyensúlyukat, én azonban nem akartam azonnal kiegyenesedni. Jobb lábamra nehezедtem, ökölbe szorítottam mindkét kezemet, aztán az esés lendületét megfordítva hirtelen kiegyenesedtem, és vállmagasságból hátravágtam. Egy örült olasztól láttam ezt a trükköt, akit az embereim elkaptak, miután távcsöves puskájával két közlegényemet is a földre küldte a dombtetőről. Pont Szloboda volt az, aki két emberével elfogta a lunatikus taljánt, aki pont azt tette, amit most én. Úgy orrba vágta a kísérőit, hogy azok azonnal összeestek. Nekem most ezt nem sikerült teljesen elérnem, mert csak az egyiknek recscent az orra az öklöm alatt, a másikat a járomcsontján találtam el. Össze nem esett, de felkiáltott és az arcára tapasztotta a kezét. Fejemet oldalt fordítva láttam, hogy hol állt, és visszakézből lekevertem neki egy pofont. Jobb a pofon, fiam, az öklödnél, mert egy ökölcsapásba beletörhet a te csontod is, de egy kiadós pofonba, még ha minden erődet bele is adod, és még ha visszakézből kevered is le, szóval egy kiadós pofonba a legroszszabb esetben is csak a bütykeid sajdulhatnak bele, a hatása viszont azonali. Ez a pribék is úgy terült el, mint marha a vágóhídon. A biztonság kedvéért lehajoltam, és a két férfi fejét alaposan egymáshoz vertem. Ellenkezni sem volt erejük.

Szemem sarkából láttam, amint Wagast szája elkerekedik, a háttérben pedig az újságot olvasó vörösőr a fegyveréért nyúlt, de nem bírta előrántani, mert egy idősebb, pápaszemes úr a sétabotjával úgy rávert a karjára, hogy azonnal eltört, a ficsúr meg beledőlt a földre ejtett újságjába. Az úr mintha mi sem történt volna, ballagott tovább, és kétlem, hogy rajtam kívül bárki észrevette volna, hogy mi történt. Wagast a földön fekvő két emberére pillantott, majd rám, aztán a háta mögé.

– Ezt keservesen megbánja, Wertheimer – sziszegte, és csak most jutott eszébe, hogy elővegye a fegyverét. Mert akkoriban az nem is volt rendes bolsevik, akinek nem jutott legalább egy pisztoly. Igaz, a legtöbbjének csak M.1898-as Rast Gasserre futotta, amely megbízhatónak bizonyult, ha az ember rendszeresen karban tartotta, szétszedte, tisztította és olajozta, ám én ezt nem nagyon néztem ki ezekből a harcias bolsevikokból, a vezetőiket leszámítva ezek ugyanis nem láttak harcot, a vezetőik meg inkább hadifogságba estek, csak ne kelljen próbálniuk egyszer az életben férfiként viselkedni. Azt azonban nem akartam kockáztatni, hogy megtudjam, vajon

Wagast rendben tartja-e a fegyverét, ezért két lépéssel előtte termettem, lefogtam a kezét, és szépen elvettem tőle a Steyer M1912-est, amely sokkal jobb fegyver volt, mint a forgótáras Rast Gasser.

– Ezt nem teheti – közölte Wagast. – Ez főbenjáró bűncselekmény, ezért...

15

– Tudom, személyesen Szamuely fog agyonlőni – feleltem. A vérszomjáról elhíresült népbiztosnak azonban még súlyos indokra sem volt szüksége ahhoz, hogy valakit agyonlőjön vagy felakasztasson. Közben az utasok, akik odaértek a földön fekvő vörösőrökhöz, szép csendben átléptek fölöttük, senki meg se torpant, hogy segítsen, vagy akár csak megkérdezze, hogy mégis mi történt. A vonat eltűnt a távolban rajta Lajossal meg a titokzatos ládával, amelyről még mindig nem tudtam, hogy mit rejt.

– Pontosan! – visította Wagast. – Személyesen fogok gondoskodni róla, hogy ott lógjon a forradalom árulói között! Maga nemcsak a forradalmat árulta el, Wertheimer, nemcsak a hazáját árulta el, hanem a magyar proletárt is elárulta, aki pedig vérével és verítékével építette fel ezt itt – mutatott maga elé széles mozdulattal.

– Azt a töltést, amott? – kérdeztem.

Wagastnak erre még vörösebb lett a feje, olyan vörös, hogy maga Korvin Ottó is büszke lett volna rá, Landler Jenőről nem is beszélve. Azt azonban nem akartam, hogy Wagast miattam kapjon agyvérzést, így fogtam a pisztolyát a csövénél, és a markolatával gyorsan halántékon csaptam. Wagast összerogyott, én pedig kivettem a tárat a pisztolyából, majd a három vörösőr fegyveréből is eltávolítottam a lövedékeket. A fegyverüket nem vettem el, azt azért egyelőre el akartam kerülni, hogy fegyveres körözött bűnöző legyek. Elég volt a körözött bűnöző, mert arra mérget vehettem, hogy amint ezek magukhoz térnek és összeszedik magukat, attól kezdve engem körözni fognak. Ami, bevallom neked, fiam, nem különösebben izgatott.

A bolsevikok csak Budapestet meg pár nagyobb várost tartották az uralmuk alatt, vidéken a legtöbben csak legyintettek a Pestről érkező hírekre, bármennyire is ölték az embereket Szamuelyék meg a Lenin-fiúk.